

VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

IZ ETIOPIJE V SUDAN

Po veličastnem sprejemu v Etiopiji, kjer so predsednika Tita sprejeli z največjim navdušenjem in častmi, po mnogih svečanih večerjih in drugih stikih je predsednik Tito preživel nekaj dni počitka v jugozahodni Etiopiji. Po tem poziljajočem počitku, ki je naredil na dolgem in zelo utrudljivem potovanju kratek premor v nepretrganih državnih srečanjih in pogovorih med predsednikom Titom, njegovim spremstvom in državniški dežel, ki jih je obiskal, so se včeraj zopet začeli odnosno nadaljevati politični razgovori med našim predsednikom in cesarjem Etiopije. Ti razgovori bodo razgrnili nove možnosti na poti našega sodelovanja z Etiopijo, ki se že več let uspešno razvija.

Medtem ko je predsednik Tito trenutno še v Etiopiji, je tisk bližnjih dežel afriškega severa pisal o potovanju predsednika Tita zelo toplo in pristrano. Eden izmed arabskih dnevnikov Maroka je zapisal, da se »maroško ljudstvo, čigar država je še zelo mlada, iskreno pridružuje ciljem, h katerim teži jugoslovanski predsednik Tito ob obisku mladim deželam Azije in Afrike.« Prevzema jih zlasti vztrajnost naše dežele, da se obdrži izven blokov, ohrani narodno neodvisnost in tako skrbi za napredek človeštva in za mir v svetu, za cilje, ki jih je mogoče doseči predvsem s krepitvijo solidarnosti med ljudstvi sveta na osnovi enakopravnosti.

Razprava o obrti na seji okrajnega odbora SZDL

Bolj človek - strokovnjak kot sredstva

ZADNI DVE LETI SE JE STANJE V OBRTNISTVU IZBOLJŠALO — OBCINSKI PERSPEKTIVNI NACRTI DALI PREMALO POUČENJE RAZVOJU OBRTI — SAMOUPRAVLJANJE BREZ PERSPEKTIVE — IZHOD V ZDRUŽEVANJU MANJSIH OBRTHNIH OBRATOV

Na seji OO SZDL — bila je preteklo soboto — so člani OO SZDL razpravljali o problemih obrti v Pomurju. Uvodno poročilo o razmerah v obrti je podal predsednik okrajne obrtne zbornice Evgen Skraban. Sejo je vodil predsednik OO SZDL Jan Ros.

V poročilu o razmerah v obrti je bilo omenjeno, da se je stanje v obrti v zadnjih dveh letih nekoliko izboljšalo, da pa vendarle niso redki primeri prehajanja kvalificiranih delavcev iz obrtnih delavnic v industrijska podjetja, kjer so boljši pogoji nagrajevanja itd.

Nadalje poročilo omenja, da se je predvsem lani povečalo število delavcev, ki so se na novo zaposlili. Nkakor pa ni ugodno stanje glede vajencev v obrti, saj je v zasebnem sektorju obrti v uku 459 vajencev, v družbenem sektorju obrti pa le 268. Kljub temu pa lahko ugotovljamo, da imajo vajenci v obrtnih delavnicah družbenega sektorja več možnosti za strokovno izpopolnjevanje, saj so na splošno obrtne delavnice družbenega sektorja opremljene s primernimi stroji.

Glede na pomanjkljiv porast kvalificiranih delavcev v obrti, poročilo omenja, da je to med glavnimi problemi obrtnišva v Pomurju. Času bolj primerno bi moral biti sestavljen tudi učni program na vajenskih šolah. Znano je, da zahtevajo za izučence v katerikoli obrtni stroki: 8-letno osnovno izobrazbo, v vajenskih šolah pa obravnavajo v glavnem snov od 5. letnika osemleške naprej, kar pomeni, da se vajenci učijo podobno snov dvakrat.

V razpravi je bilo poudarjeno, da moramo pravilno presojati razmere, ki so vplivale na razvoj obrti pri nas v preteklosti. Tako imamo še ostanke polfevdalne obrti (lončarstvo, čevljarstvo itd.), obrti, ki je nastajala med obema vojnima in socialistična obrt, ki se je pričela razvijati šele po vojni. Ta ugotovitev je važna predvsem zato, ker moramo ob današnjih razmerah v obrti v prvi vrsti ugotavljati, katere obrtne panoge so nam potrebne in v kakšnih oblikah naj se razvijajo. Ugotoviti je tudi treba, katera obrtna podjetja imajo vse možnosti, da se razvijajo v industrijska podjetja, ostala pa naj postanejo sodobno urejena uslužnostna podjetja.

Razprava je med drugim tudi pokazala, da naša obrt v vsem nekoliko zaostaja za industrijo. Temu je de ni vzrok tudi to, da dajemo v obrtne delavnice stroje, za katere ugotavljamo, da je v industrijskih obratih zaradi obrabljenosti ne obnesejo več.

Precejšen del razprave je bil posvečen odnosom med obrtno zbornico in ljudskimi odbori. Posamezni člani OO SZDL so menili, da ljudski odbori v svo-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Predsednik Tito pri etiopskem cesarju — danes odhod v Sudan

Vštric s potrebami

Kmetijski inženirji in tehniki na občnem zboru svojega društva. Zbor je bil preteklo soboto in stam ulegel zastopnika republiškega vodstva DKIT ing. Bostiča prisostvovala tudi podpredsednik OLO Joško Slavič in predsednik OZZ Stefan Antalič. Po poročilu dosedanjega društvenega predsednika ing. Toneta Skvarče se je razvila živahna razprava.

Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov je lani kot celota dobro uresničilo svoje naloge, kar pa še ne pomeni, da so tudi vsi posamezniki povsem izpolnili pričakovanja zlasti na področju združnega pridelovalnega sodelovanja. Subjektivne in tudi objektivne slabosti na tem področju pa še ne dovoljujejo posploševanja v kritiki napak kmetijskih strokovnjakov.

Težje letošnjega društvenega delovanja bi moralo biti v terenskih sekcijah, ki delujejo na območju posameznih kmetijskih poslovnih zvez, kakor tudi v strokovnih sekcijah. Lani sta najbolj uspešno delovali terenska sekcija v Ljutomeru in sekcija za strokovno šolstvo.

Poudarjena je bila potreba po učinkovitešem vključevanju kmetijskih strokovnjakov v uresničevanje perspektivnega načrta o razvoju kmetijstva in akcijskih programov KZ, predvsem v smeri smelejšega odkrivanja notranjih rezerv, ki so prav v kmetijstvu še zelo

velike (primer: pašniki bivših urbarjalnih skupnosti v Lendavi in okolici). Ogromen porast narodnega dohodka lahko dosežemo že s 50 odst. povečanjem kmetijske proizvodnje, kar je uresničljiva naloga. Med kmetijskimi strokovnjaki je bilo doslej še premalo samoiniciative, da bi v naših specifičnih pridelovalnih pogojih iskali tudi specifične rešitve ob pravem času (n. pr. ustanavljanje sadjarskih skupnosti na Gorickem). Občutek kakršnekoli osamlje-

nosti ni umesten, saj je prizadevanje za občutnejši napredek v kmetijstvu tudi v ospredju razprav in delovanja najuglednejših političnih vodstev in organizacij. Potrebno pa je bolj kontinuirano delovanje vseh činiteljev v kmetijstvu. Tako predlagajo tudi društvena posvetovanja, na katerih bi kmetijski strokovnjaki in najuglednejši politični voditelji skupaj razpravljali o najaktualnejših in specifičnih nalogah v kmetijstvu. Potreben je tudi

večji vpliv društva pri vodenju kmetijske politike, zlasti v tem smislu, da bodo prišli v sveto za kmetijstvo pri okraju in občinah ljudje, ki so zavestni nosilci napredka na področju kmetijstva.

Sedanje razmere v kmetijskih združenjih terjajo tudi poglobljeno delovanje strokovnjakov v združništvu, predvsem v tem smislu, da bodo postale resnične pridelovalne organizacije v družbenem upravljanju, torej da ne bodo ostale zgolj na ravni servisnih obratov, kakor je to pred nedavnim ugotovila tudi skupna najuglednejših združnih voditeljev iz Beograda. Težje njihovega delovanja mora torej biti predvsem v uveljavljanju pridelovalnega sodelovanja — od nižjih v višje oblike — ustanavljanju posameznih obratov pri združenih (drevnice, pitličarja itd.) in v večjem prizadevanju za povezovanje kmetijske proizvodnje s tržiščem, kar je važno zategati, da v prihodnosti ne bo prišlo do večjih zastojev pri vnovčevanju viškov kmetijskih pridelkov.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Stanovanjska skupnost tudi v Ljutomeru Družbena prehrana - najakutnejši problem

Občinski odbor SZDL v Ljutomeru je pretekli teden priredil posvetovanje o vsebini dela nove stanovanjske skupnosti v občinskem središču. Posvetovanja so se udeležili številni predstavniki političnih, društvenih in gospodarskih organizacij, med drugimi tudi sekretar OO SZDL Sida Podleskova in predstavnik ObO SZDL Murska Sobota Jože Velnar. Na posvetovanju so prebrali več referatov o potrebi ustanovitve nove stanovanjske skupnosti v Ljutomeru.

Diskusija je bila živahna in navzoči so tudi s svojimi prispevki utemeljevali potrebo po ustanovitvi stanovanjske skupnosti. V Ljutomeru je glede stanovanj še mnogo problemov, saj mnogi še nimajo primernih stanovanj, obseg gradenj in sredstva pa še niso tolikšna, da bi lahko krili vse potrebe v mestu in bližnji okolici. V družbenem planu je zagotovljenih več gradenj, ki bodo v določenem času tudi uresničene, seveda ob sodelovanju vseh pridelavcev in drugih činiteljev v kraju.

Največji problem je v Ljutomeru

še vedno družbena prehrana zaposlenih delavcev in učencev v šolah. Na posvetovanju so ugotovili, da prihaja v ljutomerske šole precej otrok tudi do 10 km daleč od doma. V nekem razredu osnovne šole slvan Cankarje je takih otrok čez 50 odst. Eden od teh učencev prehozi vsak dan peš v šolo in nazaj celo 24 km dolgo pot! Ti otroci so brez toplega obroka hrane ali malice. Lani je bilo nekaj šolskih kuhinj ukonjenih vendar pa jih bo potrebno znova odpreti in povečati. Tako bomo prej.

(Nadaljevanje na 4. strani)

PREHITEVANJE

Razprava na zadnji seji OO SZDL je dala dovolj snovi za analizo nekaterih pojavov v zvezi z razmerami v obrti v Pomurju.

Perspektivni načrti občinskih ljudskih odborov predvidevajo razvoj obrti kot eno glavnih nalog komun v obdobju petih let. Danes, ko smo že v drugi polovici petletnega načrta, pa se v komunah čedalje bolj pojavlja vprašanje, od kod dobiti sredstva za potrebe obrti. Zadeva ni niti toliko neizhodna, kolikor je nejasna, če upoštevamo, da so komune ob sestavljanju perspektivnih načrtov predvide-

Komentar

vale splošno gospodarsko moč svojega območja in pri tem vsaj o grobem ugotovljale, s kakšnimi sredstvi za investicije v obrti bodo razpolagale do leta 1961. Zato je ugotovitev, da ljudski odbori za obrt ne bodo mogli akumulirati iz lastnih virov dovolj sredstev, nekoliko zakasnela, ali pa pomeni prehiteno realnih rezultatov, ki jih pričakujemo od realizacije perspektivnega načrta. Komune kljub vsemu poskušajo najti možnosti, kako zagotoviti dovolj sredstev za nemoten razvoj obrti. V gospodarskih krogih primerjajo tudi nekatera manjša industrijska podjetja, za katere bi lahko rekli, da so le nekoliko bolj razvite obrtne delavnice. Te težnje so jasne: pridobiti k dosedanjemu številu obrtnih delavcev še nekaj gospodarsko močnejših obratov, kar bi se poznalo predvsem pri sredstvih občinskih investicijskih skladov, katerih sredstva bi se delila po načelu: kar daje obrt, naj se investira v obrt. To bi bil torej izhod. Če so v našem okraju še taka podjetja, ki sicer preraščajo v industrijske obrate, pa vendarle nimajo dovolj pogojev za razvoj in obstoj v daljši perspektivi, ko bo razvojni zalet industrije na splošno še večji in bi ga tako podjetja le s težavo dohajala, taka rešitev oziroma odločitev ne bi bila napačna. Tu pa se pravi prehiteti čas in dosedanjemu razvoju ter analizirati razmere obrti oziroma obrtnih delavnic, ki imajo dejanske ali samo navidezne možnosti, da postanejo industrijska podjetja. To bi bilo koristno že zaradi tega, da bi dokončno razčistili vprašanje razmejitev med industrijo in obrtjo, kar bi dalo predvsem obrti jasnejšo perspektivo, saj velja tudi

SVEČANO VZDUŠJE OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU

Ob 8. februarju — 110. obletnici Prešernove smrti, so bile v vseh večjih krajih Pomurja primerno proslave. Prešernovo obletnico je proslavila tudi šolska mladina po vseh šolah v okraju.

V Ljutomeru je bila Prešernova proslava v petek zvečer. Ravnatelj osemletke Franc Mohorko je spregovoril o Prešernu, nakar je sledil spored, v katerem so nastopili poleg domačih pevcev in recitatorjev še član zagrebške opere Noni Zunc in Zagrebčan dr. J. Petrin, ki je pred nedavnim nastopil v radijski oddaji »Pokaži, kaj znaš«. Proslave se je udeležilo lepo število Ljutomerčanov in okoljskih prebivalcev.

Radgonačani so priredili za Prešernovo proslavo »Večer slovenske besede«. Braji in recitali so prozne odlomke in pesmi vseh znanih slovenskih pisateljev in pesnikov od Linharta do današnjih dni. Med drugimi so recitali članica SNG Maribor Mlena Godinova, Zuza Beltram, Radgonačanka, dijakinja gimnazije v Mariboru, Franc Beltram, Ivo Mir, Marija Posavčeva pa je zapela nekaj pesmi.

Skupaj za pripravo programa je imela učiteljica Cilka Žerdinova. Nastopile so še pionirske skupine, občani osnovne šole pa so recitali Prešernovo Zdravljico. Vsi nastopajoči so želi splošno odobravanje gledalcev. Za šolsko mladino so v Radgoni predvajali tudi film o Ivanu Cankarju ter film o makedonskih pesih. Žal dokumentarnega filma o Prešernu niso dobili.

V okviru Prešernove proslave je bil v Murski Soboti v torek koncert vokalnih in instrumentalnih solistov iz Sobotne.

MIŠKO KRANJEC PREJEL PREŠERNOVO NAGRADO

V soboto dopoldne so v stekleni dvorani Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS slovesno razglasili sklep upravnega odbora Prešernovega sklada o podelitvi »Prešernovih nagrad« v letu 1959. Srečanosti so prisostvovali nagrajenici in nekateri vidni zastopniki političnega in kulturnega življenja iz vse Slovenije.

Prvo nagrado za književno delo je prejel književnik MIŠKO KRANJEC za zbirko novel »Mesec je doma na Bladovici«, ki je izšla lani pri založbi Obzorja.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Prihodnji četrtek

izide praznična številka »Pomurskega vestnika« ob 10. obletnici izhajanja našega tednika. Da bi obsežno številko — izide na 16 straneh — lahko čim bolj pripravili in opremili, smo natisnili današnjo samo na štirih straneh. Dopisniki, prispevke za praznično številko nam pošljite najkasneje do ponedeljka!

Uredništvo

Ob občnem zboru soboške Svobode

Nekoliko premalo živahno

Na letošnjem občnem zboru soboške Svobode so ugotovili, da je bila med najbolj delavnimi sekcijami godba na pihalu. Ta sekcija nima primernih instrumentov. Odločili so se, da bodo nabavili nove. Nekaj sredstev za instrumente so že zbrali, za ostala sredstva pa se bodo obrnili do večjih gospodarskih organizacij v soboški občini.

Aktivna je bila tudi lutkovna sekcija, ki jo vodi Dragica Razdevškova. Sekcija je dobila v gimnaziji tudi primerne prostore. Lani so opremili tudi oder in priredili več predstav.

Med sekcije, ki so delale, je treba prišteti tudi pevski zbor in orkester. Orkester se je

lepo pripravil na proslavo 40-letnice oktobrske revolucije. Tudi pevski zbor je pripravil v prvi polovici lanskega leta samostojen koncert. Letos so pomladisti pevski zbor z mladimi pevci novoustanovljenega učiteljskega v M. Soboti.

Najslabše je lani delovala dramska sekcija, ki ni pripravila razen veselo večera nobene prireditve. Nobenega odrskega dela niso pripravili tudi za zimsko sezono. Delo sekcije je nekoliko otežkočalo pomanjkanje primerne dvorane, vendar to ni bil glavni vzrok za neadekvatnost sekcije.

Ugodno je treba oceniti tudi delo ljudske knjižnice, ki ima knjižnico za odrasle, pionirsko knjižnico in čitalnico.

Delu soboške ljudske knjižnice bomo posvetili v eni izmed prihodnjih števil nekotko več prostora.

Za letos pripravila soboška Svoboda nekajere prireditve v okviru proslav 40-letnice KPJ. Na osrednjo proslavo, ki bo maja v Soboti, se že pripravila godba na pihalu, ki bo pripravila skupen koncert vseh pihalnih godb Pomurja.

Do jeseni nameravajo naštetirati eno izmed Gobčevih operet, v okviru proslav 40-letnice KPJ pa bo uprizorila dramska sekcija primerno dramsko delo.

Kot kaže okvirni program dela soboške Svobode, bo žetev na prihodnjem občnem zboru nekoliko bolj bogata.

Občni zbori organizacij SZDL v lendavski občini

DOBRA UDELEŽBA, ŽIVAHNE RAZPRAVE, KORISTNI PREDLOGI

V lendavski občini so že ob zaključku občnih zborov organizacij SZDL, na katerih so volili delegate za občinsko konferenco. Na tej bodo predvsem razpravljali o kmetijstvu in razširitvi ter ugotovitvi organizacij SZDL. Mestna organizacija SZDL v Lendavi je imela svoj občni zbor minuli ponedeljek.

Trenutno je v organizacijah SZDL v lendavski občini 70% vseh volivcev. V mestni organizaciji je stanje najboljšje, hkrati pa so v zadnjem času pridobili po podjetjih 200 novih članov. Tudi drugače je mestna organizacija ena najbolj delavnih.

KORISTNA RAZPRAVA V NASELIJU »NAFTE« IN LENDAVSKIH GORICAH

Med opravljenimi in uspešnimi občinskimi zbori kaže omeniti občni zbor v naselju »Nafte«, ki je bil mnogo boljši od lanskega. Udeležba je bila dobra, razpravljali pa so o novi stanovanjski skupnosti in potrošniških svetih, ki jih doslej ni bilo, o stanovanjih in ostalih komunalnih problemih, urejevanju naselja, vključevanju novih članov SZDL in podobnem. Izvolili so tudi novi odbor, ki obeta, da sprejeti sklepi ne bodo ostali na papirju.

V Lendavskih goricah so razpravljali razen o razširitvi organizacije SZDL tudi o gospodarskih vprašanjih. Tu so omenili predvsem usihanje vode v vodnjakih, torej problem, čigar rešitev zahteva pomoč OBLO in

vodne skupnosti (kanalizacija in vprašanje kanala, ki ob poplavih uničuje posevke).

USPESNA BILANCA V TURNISCU

Zelo dober občni zbor je bil tudi v Turnišču, kjer so največ govorili o razvoju kmetijske zadruge. Dalje je pomembno tudi to, da je turniška organizacija SZDL sprejela sklepe o pomoči kmetijski zadrugi, zlasti kar zadeva nadaljnje širjenje pridelovalnega sodelovanja. Obenem je organizacija SZDL pozvala vse svoje člane, naj se vključijo v zadrugne vrste.

Tudi o problemu šole so raz-

pravljali na občnem zboru SZDL v Turnišču. Člani so predlagali: novogradnjo s pomočjo posojil. Lepo je, da je organizacija SZDL podprla hontenje prebivalcev, ki so pripravljene pomagati s prostovoljnimi delom in materialom, nekaj pa bo morala prispevati tudi skupnost. Dalje v Turnišču skrbijo za vključevanje novih članov v organizacijo SZDL in — kot že rečeno — za pridobivanje novih članov KZ. Tako je organizacija SZDL pripomogla, da šteje KZ v Turnišču sedaj 150 članov in da so volilne v zadrugi svet povsem uspele.

NOVE POBUDE V GOMILICAH IN PETISOVCIH

V Gomilicah so na občnem zboru organizacije SZDL opo-

zorili na potrebo vključevanja novih članov in prav tako kot v Turnišču pozvali vse člane SZDL k pridelovalnemu sodelovanju s KZ. Tudi gasilsko organizacijo so pozvali, naj se kolektivno vključi v organizacijo SZDL.

V Petišovcih so se člani SZDL na svojem občnem zboru zavzeli za to, da bi dobili prostor oz. zgradbo, ki bi omogočala družbeno, društveno in drugo dejavnost. Znano je, da je športna dejavnost v Petišovcih razvita, ni pa prostorov za njen nadaljnji razvoj in razvoj. Organizacija SZDL je dala pobudo, vendar bo tudi OBLO moral priskočiti na pomoč ter tako rešiti problem, ki tare člane SZDL v Petišovcih že več let.

B. S.

Polletna bilanca učnih uspehov na šolah v Pomurju

BOLJE KOT LANI

Kakor vse kaže, uvajanje novega učnega načrta na nižji stopnji ugodno vpliva na učni uspeh šolarjev. Za višjo stopnjo velja še zmeraj razdrobljen način dela in zato tudi ni mogoče videti celotnega na-

predka učencev. Temu je vzrok v tem, da za višjo stopnjo še ni novega učnega načrta. Ko bo tudi višja stopnja dobila novi

ra pomanjkanje prostorov, ki povzročajo časovno stisko. V letošnjem šolskem letu imajo IV. razredi osemletki prvič novi učni načrt. Snov je povezana in je vzbudila zanimanje učencev, čeprav je po splošni sodbi še zmeraj preveč obsežna. Izvenšolska dejavnost teče za zdaj le po krožkih, vanjo pa ni mogoče zajeti dijakov, ki se vozijo domov. Dalje je očitno pomanjkanje inštruktorjev za tehnično področje, kar priča o nezadostni povezavi šole in organizacije LT. To velja tudi za zadrugno število, čeprav se že snujejo šolske zadruge v Gančanih, Beltincih, Razkrižju, Lendavi in drugod.

Sicer pa velja poudariti, da je letošnji polletni uspeh na šolah v Pomurju boljši od lanskega, zlasti če upoštevamo, da so številke in ocene zelo subjektivni pokazatelji. Predvsem na nižji stopnji je znanje povsem drugačno in boljše kot lani, čeprav si novejši način dela (skupinski pouk) le polzoma utira pot, tudi zaradi objektivnih okolščin. Spodbudno in razveselivo je tudi to, da so učenci IV. razredov v Pomurju dobro sprejeli novi učni načrt in način dela, ki jih ob enem spodbuja k udeležbi v družbenem življenju. Glede pouka telesne vzgoje moramo tudi letos omeniti, da primanjkuje tako učnih moči kot ustreznih prostorov, ponekod pa celo igrišč.

Vsekakor pa lahko ob koncu zapišemo, da je prvo polletje minilo v znamenju napredka; šolska reforma se je uspešno spoprijela s formalizmom in verbalnim znanjem. Pomembno pa je tudi to, da se učenci v novi reformirani šoli počutijo mnogo bolj sproščene kot kdaj koli prej.

B. S.

Vštric s potrebami

(Nadaljevanje s 1. stran.)

Na zboru so ugotovili, da so družbena kmetijska posestva v zadnjem letu že zelo široko zasnovala svojo proizvodnjo in tudi uspešno posegla v borbo za rekordne hektarske pridelke. Pri tem prizadevanju so bili doseženi tudi ugodni uspehi, saj sta dobila zvezne nagrade kolektiva dveh posestev. V prihodnosti bo potrebno na teh posestvih povsem uveljaviti nagrajevanje po pridelku, večje povezovalje in medsebojno izmenjavo izkušenj ter strokovno proučiti možnosti za združevanje še nekaterih posestev.

Zavzeli so se tudi za ustanovitev srednje kmetijske šole v Pomurju, za nadaljnjo vsebinsko izboljšavo strokovnega šolstva, da bi dobili v pokrajino čimveč visokokvalificiranih delavcev — moistrov v kmetijstvu, kakor tudi za uspešnejše povezovanje kmetijskih strokovnjakov z naprednimi kmetovalci v zadrugah po vzgledu Čepinca, kjer se agronom pri strokovnem delu v zadrugi že lahko zanesljivo opira na svojega pomočnika — naprednega zadrugarja.

S. K.

Solska vrata so spet odprta.

Zmške počitnice so minile in prav je, da vsaj bežno pregledamo uspehe prvega polletja. Po podatkih, ki smo jih dobili, je bil uspeh v LJUTOMERU na nižji stopnji 80,92%, na višji stopnji s predmetnim poukom pa 60%. V LENDAVI so zabeležili na nižji stopnji 80%, na višji stopnji s predmetnim poukom pa 75%. BELTINCI: nižja stopnja 81%, višja stopnja s predmetnim poukom 61%. PETROVCI: nižja stopnja 84 odst., višja stopnja 85%. In za konec MURSKA SOBOTA: nižja stopnja 84%, višja stopnja s predmetnim poukom pa 68%.

učni načrt, lahko pričakujemo vsaj večje sodelovanje med predmetnimi učitelji ali pa to, da bo eden poučeval več predmetov. Na ta način bo ideološka plat pouka nedvomno pridobila. Treba je namreč videti, poudarjajo pristojni šolski krogi, potek učnega procesa in ne samo snov kot tako.

Znano je, da predvideva šolska reforma obvezno tudi izvenšolsko dejavnost. To pa ov-

bene obrtne obrate, edina možnost bi bila le v tem, če bi večja obrtna podjetja ustanovila v teh krajih svoje delavnice.

Med drugim je bilo v razpravi omenjeno, da bi naj zavzel še bolj opredeljeno stališče do perečih vprašanj obrti tudi: okrajni zavod za napredek obrti.

Na splošno je na seji prevladovalo mnenje, da je napredek obrti v Pomurju odvisen predvsem od dobrega strokovnega kadra, zaradi česar naj se uredi nagrajevanje vajencev. S tem bo dana mladini večja možnost, da se pri izbiranju poklica odloči za obrt.

Na seji OO SZDL so bili sprejeti tudi nekateri zaključki. Tako naj zavzema okrajna obrtna zbornica in svet za industrijo pri OLO ob vsej problematiki obrti enotno stališče. Izboljšati je treba delo občinskih svetov za industrijo in obrt, ker je od delovanja teh svetov v veliki meri odvisno tudi delo okrajnega sveta za industrijo in obrt. Prav tako morajo čimprej razpravljati o obrti še zbori proizvajalcev ter komisije za družbeno upravljanje pri odborih Socialistične zveze.

APACE

V zadnjem času je začela aktivno delovati Ljudska univerza tudi v Apačah. Doslej so imeli štiri predavanja. Na teh predavanjih je bilo vedno precej poslušalcev. Pohvalno je tudi to, da so zimsko izobraževalno delo vpeljali tudi v Lesmah, kjer so imeli doslej že dvojne zdravstveni, eno pravno in eno gospodarsko predavanje.

Podobna predavanja prirejajo tudi v drugih vaseh radzonske občine, vendar nekjer tako intenzivno kot v Apaški dolini.

Vedrih obrazov se je vračala šolska mladina letos z zimskih počitnic. Doma je bilo snega bore malo ali pa nič, zato so nekateri odšli tudi na Pohorje

Bolj človek - strokovnjak kot sredstva

(Nadaljevanje s 1. strani)

jih perspektivnih načrtih splošnega razvoja občine niso dali dovolj poudarka razvoju obrti. Nasprotno pa se je pojavilo

Prehitevanje

(Nadaljevanje s 1. strani)

za tako nastajajoče industrijske obrate podobno, kot je bilo poudarjeno na seji OO SZDL za obrt, da obrtni delavci ne smejo ustanojlati za vsako ceno, se pravi, če za to ni dovolj gospodarskih pogojev in splošnih potreb.

Dobrišen del problematike predstavlja tudi zasebni sektor obrti. Na okrajni obrtni zbornici ugotavljajo, da nepravilna davčna odmera ponekod ovira zasebno obrt, in to predvsem v krajih, kjer ni nobenih pogojev za ustanovljanje socialističnih obrtnih delavnic. Nasprotno pa bi bilo oddeležiti nekatere panoge obrti v obliki, ki je že preživela. Za presojo v takih okoliščinah ni nobenih pisanih navodil, pač pa je potreben oster čut za potrebe vsakdanjega življenja. Kazno je, da bi se prav v tej smeri dalo ukreniti marsikaj tudi brez večjih denarnih sredstev.

Razprava na seji okrajnega odbora Socialistične zveze je pokazala, da bo treba posvečati tej gospodarski panogi precejšnjo pozornost tudi v bodoče. Dejstvo, da bo obrt razpravljala v kratkem tudi okrajna skupščina, daje upanje, da se bodo nekatere bistvene usotinitve iz razprave na seji OO SZDL še bolj razčistile in tako začrtale razvoju obrti jasne akcijske smernice v okviru perspektivnega načrta.

vprašanje glede finančnih sredstev za obnovu obrtnih delavnic. Nekoliko premalo skrbijo so posvečali problemu obrti tudi sveti za industrijo in obrt pri ljudskih odborih in prav tako pododbori okrajne obrtne zbornice. Med slednjimi je bil aktiven le pododbor v Ljutomeru. Razprava je med drugim tudi pokazala, da občinski ljudski odbori lahko storijo marsikaj v prid razvoja obrti in to s takimi ukrepi, pri katerih niso potrebna nobena sredstva. Tu gre predvsem za združevanje manjših obrtnih obratov v večja obrtna podjetja. Pri tem je treba omeniti kot dober občinski ljudski odbor Murska Sobota, ki je pred nedavnim združil pet manjših obrtnih podjetij v večje obrtno podjetje.

Posebno poglavje ob problematiki manjših obrtnih delavnic je delavsko samoupravljanje. Tega ob maloštevilnem kolektivu ni mogoče izvaštati, saj pomeni v takih podjetjih upravnik istočasno upravnik in predstavnik delavskega samoupravljanja. Ker delavsko samoupravljanje ni dovolj razvito, ni čudno, da se v manjših obratih pojavljajo različne nepravilnosti, o katerih bi morali spregovoriti tudi finančni organi pri ljudskih odborih.

Dokaj določeno stališče je zavzel okrajni odbor SZDL do vprašanja zasebnih obrtnikov na področjih, kjer primanjkuje uslužnostne obrti. Pri tem je bilo poudarjeno, da ne gre za obnavljanje in uvajanje obrti za vsako ceno, pač pa je potrebno primerno ukrepati tam, kjer je zasebni obrtnik za potrebe prebivalstva nujno potreben in to tak obrtnik, ki ne kaže težnje, da bi izkoriščal delovno silo. V takih primerih bi bilo nesmiselno ustanovljati splošno-dru-

Večja govedorejska farma

Kmetijsko-gozdno gospodarstvo v Lendavi ima skupno 5539 ha zemlje, od tega 212 ha kmetijske. Na tej zemlji redijo sedaj skupno 98 GVZ (eno govedo je težko povprečno 500 kg) ali komaj 0,48 GVZ na hektar, kar je odločno premalo, toda sedanja zmogljivost hlevov ne dopušča širše zasnovane živinoreje, čeprav imajo sicer vse pogoje za pridobivanje večjih količin kakovostne krme z izboljševanjem obstoječih zemljišč.

Organi delavskega upravljanja na posestvu so se že lani odločili za širokopotezen ukrep: gradnja sodobnega govedorejskega obrata in prilagoditev poljedelskega pridelovanja za uresničevanje tega glavnega gospodarskega smotra. Tako bodo odslej pridelovali krmo za živino na 177 ha zemlje, mimo tega pa nameravajo vzeti v upravljanje tudi 35 ha pašnika SLP, ki je bil doslej podvržen zgolj stihiji in torej tudi neracionalno izkoriščen. S hlevskim gnojem od povečane števila govejih živine hočejo namreč doseči tolikšno stopnjo humusiranja tal, da bodo lahko potem uveljavili vse agrotehnične ukrepe, ki so potrebni za večje in boljše pridelke posameznih kultur, vključno tudi uporabljanje večjih doz umetnih gnojil.

V ureditvenem načrtu za vsa govedorejska farma in preusmerjeno pridelovanje v poljedelstvu, ki bo omogočilo rejo 200 krav-mobilne s povprečno 4000 kg mleka na leto, 600 komadov mlade živine tipa »beby

Soboška KRONIKA

ROJSTVA, POROKE IN SMRTI
OD 3. DO 10. FEBR. 1959

Rodile so: Cecilija Maček iz Benovca — dečka, Katarina Perdiga iz Dokležovja — deklico, Jolanka Perkič iz Veščice — deklico, Jožefa Pajžlar iz Petanjca — deklico, Sidonija Klement iz Matjaševca — dečka, Marija Bunderla od Grada — deklico, Jelica Mič iz Prosenjakovca — dečka, Alojzija Vindiš iz Dokležovja — dečka, Marija Drobec z Račkoga vrha — dečka, Angela Ivančič iz Bakovec — dečka, Rozalija Rudaš iz Radmožanec — dečka, Kristina Žižek iz Izakovec — deklico, Regina Cipot iz Polane — deklico, Terezija Seršen iz Lendave — dečka, Irena Benko iz Gorice — dečka.

Poročila so se: Zoltan Zrim, uslužbenec iz Doline in Marija Sliški, uslužbenka iz Murske Sobotice; Anton Bagari, mizarški pomočnik iz Bakovec in Kristina Skledar, delavka iz Murske Sobotice; Alojz Balažič, mizarški pomočnik iz Dokležovja in Agata Buzeti, delavka iz Bakovec; Franc Poredoš, invalidski upokojenec in Jožefa Gomboš, delavka iz Murske Sobotice; Stefan Gomboš, mizarški pomočnik iz Kroga in Kristina Ulen, šivilja konfekcije iz Kroga; Koloman Podlesek, uslužbenec iz Pečarovec in Marija Dervarič, uslužbenka iz Bodonec.

Umrli sta: Stefan Mataj, gostilničar, star 40 let, iz Kroga; Franc Smodiš, poljedelec, star 73 let, iz Kroga.

Turnišče

Pred kratkim so v Turnišču zaključili tečaj RK. Obiskovalo ga je 35 deklet iz Turnišča, Renkovec, Gomilic in Nedelice. Zaradi pomanjkanja prostorov so šoli so bila vsa predavanja med polletnimi počitnicami. Čeprav so morala dekleta poslušati predavanja in se tudi praktično 6 ur dnevno, jih to ni motilo. Preizkušnjo ob zaključnem izpraševanju so prestale uspešno. Prihodnjo zimo bodo odpravile še drugi del tečaja. Dekleta so ob zaključku letošnjega tečaja privedla tudi veselico. L. B.

Opisniški kotichek

M. K. — Vaš dopis smo prejeli. Želimo, da se oglašate pogosto in nam pišete o vseh dogodkih v Vašem kraju in okolici. Ne pozabite pa: navedite vedno točen naslov, kajti brez njega ne moremo objaviti poslanih prispevkov.

Bralec P. V. iz KUZME — Enako velja tudi za Vas; prispevki brez točnega naslova romajo namreč v uredniški koš.

M. T. GORNJA RADGONA — Prejeli smo in že tudi objavili Vaše dopise. Oglašajte se po možnosti redno s tako aktualnimi vestmi. Pošljite nam točen naslov zaradi nakazila honorarja.

Vaš urednik

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 13. do 24. febr.

Okrog 13. febr. se pričakuje sneg z burjo, nato nekaj jasnih in zelo mrzlih dni. Okrog 18. februarja ponovne lahne snežne padavine, sicer v splošnem suho in postopno topleje.

pihi. Krave bodo dajale dovolj mleka za pitanje mlade živine.

Kot predvidevajo, bodo potrebne objekte zgradili že letos in prihodnje leto. Z zgraditvijo govedorejske farme in preusmeritvijo poljedelstva na pridelovanje kakovostne krme bodo dosegli 2 GVZ na hektar, namolžili letno okrog 800 tisoč kg mleka in zredili za tržišče okrog 240 ton mlade klavne živine, kar bo pravo gotovo gospodarska pridobitev, ki bo kmalu prinesla povračilo za vložena investicijska sredstva.

S. K.

Pijančevanje — osrednji problem

V radgonskem okolišju so pred dnevi imeli občne zbornice RK v Radencih, Segovcih in Radgoni, na Janževem vrhu in Kapeli. Največjo udeležbo članov so zabeležili v Radencih, najslabšo pa v sami Radgoni, kjer se je kljub pripravam in propagandi zbralo komaj 30 od 317 članov te organizacije.

Iz poročila radgonskega odbora RK povzemamo, da so lani posvečali največjo pozornost zdravstvenemu prosvetljevanju, malim asanacijam in krvodajalstvu. To prizadevanje pa ni bilo vedno deležno zadostne podpore članov, ki pojmujejo vlogo te humane organizacije bolj skozi prizmo razdeljevanja živin, kar pa ni njena prednostna naloga. Tudi delovanje s podmladkom RK je bilo uspešno, saj je vključenih 80 odst. pionirjev na šolahskopovfsvskzp šolski otroci z zbranimi sredstvi; od članarine se omislili nekaj omarič s sanitetnimi potrebščinami in zanje so pridedili tečaj za prvo pomoč. Sromašni otroci dobivajo tudi gmojno podporo. Mlečne kuhinje delujejo na vseh šolah.

Najmanj razumevanja je RK beležil pri starših v svojem prizadevanju za omejevanje alkohola. Tako so nekatere starše prepričevali vse leto, naj ne dajejo svojim otrokom alkoholnih pijač, toda opozorila so bila največkrat zaman. Tako se ponekod uživajo otroci za zajtrk jabolčnik ali celo šmarnico. K temu, da je pijančevanje postalo osrednji problem za radgonsko vodstvo RK, je pripomogla tudi lanska bogata vinska letina. Saj so zabeležili celo nekaj primerov, ko so se moral otroci umakniti pred pijanimi starši v temno noč, zjutraj pa so sramežljivo prihajali v šolo — lačni, premrzali in neprespani. Pri takih otrocih tudi učni uspehi ne morejo biti razveseljivi. M. T.

Novi gasilski dom tudi v Beltincih

Prejšnji teden so imeli beltinski gasilci svoj letni občni zbor. Prisotnih je bilo le nekaj več kot polovica članov.

Delovanje društvenega odbora je bilo lani uspešnejše kot prejšnja leta. Uresničili so precej nalog. Med letom so pripravili nekaj gradbenega materiala in naštel okrog 250 udarniških ur, tako da se bo že letos uresničila njihova davna želja: zgraditi si bodo svoj dom, v katerem bodo tudi potrebni prostori za PLM. V društvo so sprejeli tudi več članov iz vrst mladine. V društvu imajo sedaj m'ad'nsko skupino, v kateri so tudi dekleta.

„Vesna“ tudi v radgonski okolici

Radgonsko DPD »Svoboda« redno prireja filmske predstave tudi na podeželju. Tako so ob praznovanju novoleine jekle vrteli dva filma v vseh šolskih sredščih, v KGS in nekaterih krajih pa poučne filme s področja kmetijstva. Pred dnevi pa so predvajali slovenski film »Vesna I.« v Spod. Ščavnici, Stogovcih in Apačah, pri Negovi, na Kapeli in Mursaku. Kmečki občskovalci so povsod z zadovoljstvom sprejeli poslanstvo radgonske »Svobode«, le na Mursaku ni bilo tako, zato zbrani, ki so do zadnjega kotička napolnili šolsko učilnico, niso prišli na svoj račun.

Trgovsko podjetje »Jagoda« iz Ljutomerja je pred kratkim odprlo v Gor. Radgoni lokal za prodajo zelenjave. Radgonske gospodnje so to sprejele z velikim zadovoljstvom, saj sta jim mlekarina in trgovina z zelenjavo zelo potrebni že dolgo.

Prve priprave

Soboški nogometaši že uspešno trenirajo in se pripravljajo na spomladansko tekmovanje v SCL. Doslej so imeli 2 trening tekmi, v prihodnjih tednih pa nameravajo povabiti v goste tudi I. moštvo mariborskega »Branika« in še nekatera bolj šna moštva, da bi se tudi tako pripravili za drugi »ognjeni krste«.

Kot so nam sporočili, bodo v spomladanskih tekmah za prvenstvo prišli v poštev naslednji igralci: Morčič, Cak in Džurinek kot vratarji, braniči Babič, Martinuzzi, Kološa, Rantaša in Kodila, krilci Klanjšček, Dozet, Skalar, L. Norčič in J. Norčič in napadalci Sečko, Mauček, Milenkovič, Zelko, Sarotar, Potočnik (biv. igralec »Planike« iz Kranja, ki ima pravico nastopanja z 9. majem), Erjavac in Matjašec.

Prva tekma za prvenstvo bo 15. marca v Soboti z enajstoročno celjskega »Kladivarja«.

-sk

Čestitke

Zoltanu ZRIMU in njegovi življenjski družici Mariji mnogo sreče in zadovoljstva na skupni poti želita prijatelja Karči in Zoltan

Top. Ernestu HOJERJU želimo ob srečanju z Abrahamom še mnogo let uspešnega dela.

Prijatelji

PREKLIC

Marija Sukič, Martinje p. Gornji Petrovci, preklicujem vse neresnične besede, ki sem jih izrekla zoper Kalamar Ano iz Martinja in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

SOFERJA-AVTOMEHANIKA sprejmemo

Prošnje naslovit: na podružnico DOZ Murska Sobotica. D-127

Mali OGLASI

KUHINJSKO KREDENCO dobro ohranjeno, ugodno prodam. Ogled M. Sobotica, Cankarjeva 15, vsak dan od 10.—12. ure.

LES za strešno konstrukcijo 9,50 x 1200 po ugodni ceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku. M-114

RADIOAPARAT, znamke RR-120, malo rabljen, poceni prodam. Anton Horvat, Beltinci 183. M-118

NEDOGRAJENO HISO v Murski Soboti ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku PV. M-119

ELEKTROMOTOR, 7 KS, tračno žago in mlin za drobitev žitaric prodam. Murska Sobotica, Martiniška ul. 4. M-116

POSESTVO 4 1/2 ha (njive, gozd, travniki in sadovnjak) v Sebebovcih šteje 34 ugodno prodam. Hiša in gospodarsko poslopje je zidano in krto z opeko. Poizvedbe pri Mariji Sukič, O. Zupančiča ul. 2. M-115

MAJHNO POSESTVO ugodno prodam, cena ugodna. Informacije v gostilni Hanžekovič, Verzej. M-124

POSESTVO z zidano hišo in gospodarskim poslopjem, vrtom in pol orala zemlje, prodam. Ivan Mavrič, Belica 25, p. Lendava. M-131

OBVEŠČAM INTERESENE, DA S 16. FEBR. 1959 ODPREM SVOJO ODVETNIŠKO PISARNO V LENDAVI, Partizanska 101 (Hotel Park)

Nikola JAKSA

Radio Murska Sobotica

Program od 12. do 18. II. 1959

Četrtek, 17.00 — Oddaja v madžarskem jeziku;

Nedelja, 12.00 — Pogovor z volivci; 12.15 — Oddaja v madžarskem jeziku;

Torek, 17.00 — Lokalna poročila in obvestila;

17.10 — Oddaja v madžarskem jeziku.

Radio Murska Sobotica prenaša osrednji program RTV Ljubljana dnevno od 5. do 8. ure in od 15. do 23. ure.

OBVESTILO! Radio Murska Sobotica bo začel v prihodnjih dneh tudi z emisijo »Pesmi in glasba po vaših željah«. Plošče po željah lahko naročite pisмено ali ustmeno v pisarni Radia Murska Sobotica, Gasilski dom.

Uprava reledne radijske postaje je te dni razposlala nekaterim radijskim naročnikom anketne pole o kvaliteti sprejema in vsebini lokalnih oddaj. Anketirane tovariše in tovarišice prosimo, da nam izpolnjene pole čimprej vrnejo ter za stavljanje pripomb in predlogov zainteresirajo še ostale poslušalce z njihovega območja.

Hkrati s tem prosimo manjše pevske zbornice, glasbene ansamble ter posamznike, ki bi se hoteli udeležiti javnega nastopa »Pokaži kaj znaš« v Murski Soboti, da se nemudoma prijavijo upravi Radia Murska Sobotica ter navedejo točke, ki bi jih izvajali.

OBVEŠČAMO DA JE ZIMSKO KOPALJIŠČE ODPRTO VSAKO SREDO IN SOBOTO OD 12.—20. URE

Zdravstveni dom M. Sobotica

VINO prodajam

PREKO CESTE

Franc TALANYI, M. Sobotica, Krekova 2

POMURSKI VESTNIK

Izdaja časopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Jože Vild — Uredništvo: Murska Sobotica, Stefana Kovača 16 — Telefon 138 — Uprava: M. Sobotica, Kočljeva ulica 7 — Telefon: 53 — Oglasni in naročniški oddelk: Stefana Kovača 16 — Telefon 138 — Naročnina četrtletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev — Rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Tek. račun pri Komunalni banki, 1-365

M. Sobotica, številka 605-70

— Tisk Pomurske tiskarne v Murski Soboti

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri KPZ — obrat »AGROMERKUR« Murska Sobotica razpisuje delovno mesto

USLUZBENCA ZA KNJIGOVODSKA DELA

Za razpisano delovno mesto so potrebni naslednji pogoji: dovršena ekonomska šola ali nepopolna srednja šola z najmanj 8 let prakse v knjigovodstvu.

Plača po tarifnem pravilniku; nastop službe po možnosti takoj. Prijave vložiti na upravo obrata do 1. marca 1959.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri KMETIJSKEM GOSPODARSTVU JARENINA

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

DVEH KNJIGOVODIJ

s srednješolsko izobrazbo in dvoletno prakso v knjigovodstvu ali nepopolno srednješolsko izobrazbo z večletno prakso v knjigovodstvu.

SKLADIŠČNIKA

s srednješolsko izobrazbo ali z nepopolno srednješolsko izobrazbo s prakso v vodenju skladšča.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja oziroma po dogovoru. — Ponudbe z navedbo dosedanjih službenih mest pošljite na naslov: Kmetijsko gospodarstvo Jarenina pri Mar. boru, p. Jareninski dol do 20. t. m.

O-122

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri KMETIJSKEM GOSPODARSTVU JARENINA

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

DVEH KNJIGOVODIJ

s srednješolsko izobrazbo in dvoletno prakso v knjigovodstvu ali nepopolno srednješolsko izobrazbo z večletno prakso v knjigovodstvu.

SKLADIŠČNIKA

s srednješolsko izobrazbo ali z nepopolno srednješolsko izobrazbo s prakso v vodenju skladšča.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja oziroma po dogovoru. — Ponudbe z navedbo dosedanjih službenih mest pošljite na naslov: Kmetijsko gospodarstvo Jarenina pri Mar. boru, p. Jareninski dol do 20. t. m.

O-122

Zdravstvena DEŽURNA SLUŽBA

Dežurni zdravnik v Splošni ambulanti dne 15. februarja dr. Miloš Borovšak — Kolodvorska ulica — blok.

Dežurni nočni zdravnik na domu od 16.—22. februarja dr. Miloš Borovšak — Kolodvorska ul. — blok.

KRVODAJALCI NA TRANSFUZIJSKI POSTAJI V MURSKI SOBOTI

Sidonija Sluga, Franc Sluga, Karel Fujs, vsi iz M. Sobotice. Marija Smodiš, Petanjci (petič). Ivan Lopert, Dokležovje. Bara Kotnjek (drugič), Katarina Balažič, Liza Lebar, Marija Ritlop, Marija Kolman, Kata Kerec, Katarina Spilak, Ivan Farkaš, Elizabeta Zver, Jože Magdič, Stefan Horvat, Agata Madžar, Marija Utrua, Marija Sobotan, Jože Kolman, Vincenc Crešnjevec, vsi iz Hotize.

V imenu bolnikov se vsem krvodajalcem najlepše zahvaljuje za podajeno krio. Transfuzijska postaja Murska Sobotica.

Tedenski KOFEDAR

Petek, 13. februarja — Katarina Sobotica, 14. februarja — Valentin Nedelja, 15. februarja — Vesela Ponedeljek, 16. februarja — Danilo Torek, 17. februarja — Silvo Sreda, 18. februarja — Dragica Cetrick, 19. februarja — Miro

KINO

MURSKA SOBOTA — Od 13. do 15. februarja italijanski barvni cine-mascopski film »Izgnubljeni kontinente«; od 16. do 17. febr. sovjetski barvni film »Resnična gozdna zgodba«; od 18. do 19. febr. ameriški film »Vsi moji sinovi«.

LJUTOMER — Od 14. do 15. febr. franc. film »Sakramenska smrkljca«; od 18. do 19. febr. ameriški film »Tajnost sobe 17«.

GORNJA RADGONA — Od 14. do 15. febr. ameriški barvni film »Med nebom in zemljo«; 18. febr. češki film »Nekoč je živel kralje«.

LENDAVA — Od 13. do 15. febr. madž. kriminalni film »Dvoje priznanje«; od 17. do 18. febr. poljski kriminalni film »Progona«.

KRIZEVCI PRI LJUT. — 14. in 15. febr. ameriški film »Caj za dvoje«.

VIDEM OB ŠČAVNICI — 14. in 15. febr. ameriški barvni film »Steza slonov«.

ZDRAV. SLATINA RADENCI — 14. in 15. febr. madžarski barvni film »Moj stari oče in jaz«; 18. febr. mehiški film »Ko enkrat odidem«.

VELIKA POLANA — 15. febr. ameriški film »Tujec je poklicale«.

VERZEJ — 14. in 15. febr. ameriški film »Zigane«; 18. febr. ameriški film »Na apaki meje«.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi dragega moža, očeta, brata, strica in dedeka

JOŽEFA POGLIČA

bivšega obč. tajnika v pokoj

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti, darovali vence in nam izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo dr. Jakliču, ki mu je lajšal bolečine.

Turnišče 4. febr. 1959.

Zalujoči: žena Agata, otroci: Vili, Agnjeska, Micka, Lojzka z družinami in ostalo sorodstvo

O-132

ZAHVALA

Vsem, ki so na kakršenkoli način sočustvovali z nami ob nenadni izgubi dragega moža in brata

ŠTEFANA MATAJA

gostilničarja iz Kroga

se prav iskreno zahvaljujemo, dr. Amonu za njegov trud pri lajšanju bolezn, gostinskemu kolektivu za poslovilne besede, častiti duhovščini, pevcem in vsem ostalim, ki so darovali vence.

Zalujoči: žena Irena s sinom Stefanom, brata Jožef in Alojz z družinama ter ostalo sorodstvo

O-120

Delavski svet podjetja »POTROŠNIK« na veliko v Murski Soboti, Titova cesta 1.

razpisuje delovna mesta:

1. SALDOKONTISTA-KE
2. DVEH BLAGOVNIH KNJIGOVODIJ
3. ADMINISTRATIVNE MOCI — večje tudi blagajniških poslov in blagovne evidence
4. SKLADIŠČNEGA KOMISIJONARJA — galanterijske stroke

Pogoji pod št. 1., 2. in 3. srednja strokovna izobrazba ali nepopolna srednja izobrazba s prakso v podjetju.

Pod št. 4. kvalificirani delavec za galanterijsko stroko.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Nastop službe takoj ali pozneje. — Pismene ponudbe dostaviti na delavski svet podjetja do 25. II. 1959.

O-123

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri KMETIJSKEM GOSPODARSTVU JARENINA

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

DVEH KNJIGOVODIJ

s srednješolsko izobrazbo in dvoletno prakso v knjigovodstvu ali nepopolno srednješolsko izobrazbo z večletno prakso v knjigovodstvu.

SKLADIŠČNIKA

s srednješolsko izobrazbo ali z nepopolno srednješolsko izobrazbo s prakso v vodenju skladšča.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja oziroma po dogovoru. — Ponudbe z navedbo dosedanjih službenih mest pošljite na naslov: Kmetijsko gospodarstvo Jarenina pri Mar. boru, p. Jareninski dol do 20. t. m.

O-122

(Nadaljevanje s 1. strani)

prečili pri učencih razna obolenja, pa tudi učni uspehi bodo mnogo boljše, če bomo otroke primerno nahranili ob pravem času.

Takih primerov pa ni nič manj na vajeških šolah v občini. Tudi vajenci so pretežno brez toplega dopoldanskega obroka hrane.

Upravnik zdravstvenega doma Kaukler dr. Ivan je v razpravi omenil, da je še premalo zdravstvenega

kadra in da se mlajši kader, ko se izšola, noče odločiti za delo, ker želi vsak ostati v večjih mestih, kar pa ni pravilno. Opozoril je tudi na obolenja, ki nastajajo pri delavcih v podjetjih, predvsem so to želodčna obolenja. Delavci prihajajo v »žico«, »konfekcijo«, tovarno usnja in nekatera druga podjetja tudi po več kot 10 km daleč in so brez tople hrane. Mnogi so šele takrat spoznali, kako nujno je potrebno poskrbeti za toplo hrano, ko so že morali

plačati precejšnje zneske za zdravljenje v bolnišnicah. Poklicani pa smo, da s preventivno omejujemo takšna obolenja, je dejal. Med drugim se je zavel tudi za razširitev otroškega vrta, ker so sedanjí prostori za potrebe vsega mesta že premajhni in tudi preveč oddaljeni od nekaterih domov.

Na posvetovanju so zelo kritično omenjali tudi zastoj pri gradnji z masega kopalšča v Ljutomeru. Občina si sicer že več leta prizadeva

za zgraditev tega kopalšča, s se vedno nove preglavice na projektivnem biroju, ker da so načrti enkrat preširokopotezni, drugič pa zopet preveč ozki.

Kar zadeva delavske kuhinje, so ugotovili, da jih je sedaj v občini že pet. Prisotni so predlagali, naj bi v Ljutomeru ustanovili tudi večjo delavsko menzo, ki bi lahko oskrbovala vse člane del. kolektivov s toplo hrano — vsaj z masico. Nekaj sredstev bi v ta namen lahko prispeval tudi okrajni zavod za socialno zavarovanje iz preventivnega sklada, največ pa seveda gospodarske organizacije, saj gre vendar za njihove delavce in uslužbence.

Seznanihi so se tudi z delovanjem novoustanovljenega zavoda za zaposlovanje invalidov, ki bo v bodoče tesno povezan s stanovanjsko skupnostjo.

Tov. Sida Podleskova in tov. Jože Velmar sta prisotne seznanila z nekaterimi izkušnjami in ustanovitvijo stanovanjske skupnosti v Soboti. Opisala sta več konkretnih primerov, ki jih bo moč presaditi tudi v ljutomersko prakso.

Izvolili so 15-članski iniciativni odbor, za njegovega predsednika pa Toneta Trudna. Iniciativni odbor bo v najkrajšem času sestavil delovni program za novo stanovanjsko skupnost, pri tem pa upošteval, kaj je moč in na'bolj potrebno urediti v Ljutomeru v okviru stanovanjske skupnosti, ki jo bodo ustanovili v kratkem.

-slav

Občni zbor NK „Sokol“

Pričakovanja izpolnjena

VSESTRANSKO VARČEVANJE — PODPORNKI IZ VSE JUGOSLAVIJE — I. MOSTVO, IZPOLNILO PRICAHOVANJE IN PUSTILO ZELO UGODEN VTIS PRI OBCINSTVIU NA TUJIH IGRISCIH — VZORNA DISCIPLINA — DOSLEJ NAJVEČ GOLOV V SCL — POBUDA ZA OZIVITEV PNL.

Na občnem zboru NK »Sokol« — bil je preteklo nedeljo — so med drugim ugotovili, da je bilo delovanje kluba lani uspešno na vseh področjih.

Največ govora je bilo kajpak o I. mostvu, ki zastopa Pomurje v slovenski conski ligi. Po uspešni osvojitvi I. mesta v ligi MNP in s kvalifikacijsko zmago nad moštvo NK »Brezice« (12:2) je izpolnilo vsa pričakovanja z zadnjega občnega zbora in tudi pozneje v bitkah na zelenem polju: vstop v SCL, tekmovalni točkami v jesenskem delu tega tekmovanja. Cimboljšje mesto in obstanek v tej ligi pa je bil tudi na letošnjem zboru večkrat omenjan glavni smoter!

Toda to še ni vse o uspehih prvega moštva v tekmovanju s kakovostnimi moštvi pod okriljem te lige. Bilanca pove še več: da so med slovenskimi tekmovalnimi moštvi v tej ligi našli največ golov, da so tudi na tujih igriščih, pa čeprav so tekmo izgubili, prikazali boljše in lepše igranje, zato pa pustili zelo ugodne vtise o fair sportnikih pri tamkajšnjem občinstvu, da ni bil na jesenskih tekmah opominjan niti eden igralec, da disciplinski odbor kluba ni imel prav nobenega posla, da se odlikuje vso prvo moštvo po vzorni disciplini...

Več ali manj uspešno so tekmovala tudi ostala moštva: drugo, mladinsko in pionirsko. Za redno kondicijo in kakovostno rast drugega moštva pa bi bilo zelo važno, če bi ponovno ozivel Pomursko nogometno ligo in tekmovanja med pomurskimi nogometnimi enajstoricami pod njenim okriljem. Sicer pa je bilo v razpravi večkrat poudarjeno, da bo treba letos za ostala moštva enako skrbeti kot za prvo, kajti samo z

nepretrgano skrbjo za mladi naraščaj je možno pomlajevanje prvega moštva, ko bodo to zahtevale potrebe. Govorili so tudi o zimskem telesno-vzgojnem delovanju aktivnih nogometašev v prihodnosti.

Klub šteje 380 članov, od tega je 72 aktivnih. Njegovo vodstvo je lani pokazalo mnogo iznajdljivosti pri zagotavljanju gmočnih sredstev, ki so jih zahtevala predvsem tekmovanja v ligi. Zanimivo je, da so za uspešno prirejenjemo tumbolo prispevali poleg domačih podjetij in ustanov dobitke tudi podporniki kluba iz vse Jugoslavije. Klub je dobil podporo tudi v obliki dodacij in reklamnih

oglasov. Na zboru so vsem, ki so kakorkoli pomagali klubu, izrekli toplo zahvalo. Iznajdljivosti in tudi varčnemu trošenju pridobitvenih denarjev s sredstev je pripisati, da klub niso resno ogrozile finančne težave. V bodoče ostaja m'no tega še zelo aktualna naloga: obnova igrišča, za kar bo klub potreboval še izdatnejšo pomoč.

Poleg zaslužnega priznanja aktivnim igralcem, ki so uspešno zastopali barve Pomurja v SCL, so ponovno izrekli zaupanje dosedanjemu klubskemu vodstvu in tudi s tem potrdili uspešnost njegovega lanskega delovanja.

S. K.

S. BOŠKI FILMSKI BAROMETR

PESTER SPORED

Ce druga ne, nas te dni, ko vladata na soboških ulicah zima in mraz, izboljša izza zapečkov pester spored soboškega kinematografa. Tokrat ni mogoče očitati repertoarja nobene poplave ameriške filmske proizvodnje, razen če izvzamemo barvni western v kinemaskopu »V senci vešale« z Jamesom Cagneyem in Viveco Lindfors v glavni vlogi (v eni izmed stranskih vlog smo videli v tem filmu tudi Ernesta Borgaina, glavnega junaka v filmu »Marty«). Film ni bil najslabši svoje vrste, vendar o njem ne kaže mnogo besediti, ker je že za nami.

Za nami pa je tudi že sovjetski barvni kinemaskopski film »Sestrie režiserja Grigorija Rošala. Le-ta je s pomočjo scenarista B. Cirkova, snemalca Kosmatova, skladatelja Kabačeva in drugih posnel v treh delih (upajmo, da bomo videli tudi drugi in tretji del filma) trilogijo znanega sovjetskega romanopisca A.

N. Tolstaja »Trnova pot«. Tudi po prvem delu filma smo videli, da je to res trnova pot ruske inteligence skozi revolucijo do kasnejšega združenja z ljudstvom. Mimogrede rečeno so že vsi trije deli filma posneti in sicer so končali zadnjega lani februarja. Režiserju lahko štejemo v dobro, da je posvetil poglavitno skrb izбору igralcev, saj tudi tisti, ki smo brali to trilogijo, nismo razočarani. Kakor kaže, nas drugi in tretji del filma ne bosta razočarala, v kolikor ju bomo dočakali.

Tudi ljubitelji čeških filmskih burk so prišli te dni do svojega zadovoljstva, čeprav zahtevnejšega gledalca »Glasba z Marsa«, ki ji ne moremo očitati pomanjkanja duhovitosti, ni povsem dovolj. Situacijske in druge komike v filmu ne primanjkuje, ne prinaša pa nič novega in na koncu koncev izpade vse skupaj dokaj šablonsko. Vrh vsega pogrešamo v filmu morda tudi več izvorne češke

glasbe — če drugače ne, v obliki spremljave — glasbe, ki še danes ni zapadla pozabi.

Po filmu »Sestrie nam tudi barvni sovjetski film »Enajstiridesete priča o »novi« polti sovjetske kinematografije. Kot nekateri drugi, si je tudi film »Enajstiridesete« pridobil mednarodno priznanje. Sicer pa je film iz ciklusa, ki nosi pečat štiridesete obletnice oktobrske revolucije, bodisi posredno ali neposredno. Vsekakor je film vreden, da si ga ogledamo.

Za konec tega tedna si bomo lahko ogledali še italijanski kinemaskopski film »Izglubljeni kontinente«, ki je dobil na festivalu v Cannesu posebno nagrado. Gre za celovečerni dokumentarni film, ki mu gledalci z zanimanjem sledijo od začetka do konca, hkrati pa je film tudi poučen tako za mladino kot odrasle.

-bi-

NA POTI DO LUNE

Po raznih virih priredil za naše bralce VIKTOR ŠIREC

K sreči je bil konec vojne prehitro, da bi Nemci lahko še bolj izpopolnili svoje vodne izstrelke, od katerih so nekateri že preizkušali, za druge pa so imeli že gotove načrte. Eden izmed njih, ki so ga imeli že v načrtu, je tehtal 85.000 kg in bi preletel razdaljo 5000 km. Ta je bil namenjen — v serijski izdelavi — Ameriki. Toda Nemci so pripravljali proizvodnjo vodnih izstrelkov že takrat tudi za protiletalsko obrambo. Tak je bil izstrelak »Reinlichter«, s katerim so nameravali obraniti Ren, izstrelak »X-4« in »Re« ter »Fenerlilie« in »Wasserfall«, za katere m'ni, da bi povzročili revolucijo v protiletalski obrambi.

In če se spomnimo Werhaerja von Brauna... Čeprav je leta 1940, opit od svojih prvih zmag na vseh frontah Hitler nenadoma ustavil von Brauna vse kredite, da so raziskovalna dela na mah prenehala, to ni dolgo trajalo. Ta presledek je privedel le do tega, da je von Braun obiskal Hitlerja in mu predložil načrte V-2, rakete, ki je bila dvakrat večja od prototipa, ki ga je von Braun naredil že pred petimi leti. Torej V-2, strašno orožje, ki lahko prenese tisoč kilogramov razstreliva 500 kilometrov daleč. V-2, ki ga ni mogoče sestreliti, niti odvrniti od njegove poti, ko je že enkrat v zraku, V-2, ki potrebuje komaj 10 kv. metrov za izstrelitev...

Tako je von Braun osvojil Hitlerja. Dobil je nadaljnje milijarde. Pogoji: izvesti načrt. Toda šef gestapa, Himler, je obtožil von Brauna, da sanja le o medplanetarnih poletih namsto da bi delal za interese maščevalne armade. Pod obtožbo, da je hotel pobegniti v Anglijo, ga je Himler aretiral. Hitler pa je posredoval in von Braun se je znova lotil dela. V-2 so začele nagosto padati na angleška tla.

Takrat, ko je bila pripravljena prva V-2 za izstrelitev, to je bilo 6. septembra 1944. Je Herr Werhner von Braun nemirno korakal v neki sobi v Wassenaru pri La Hayu, v spremstvu visokih nemških oficirjev je čakal obvestila, ki ga je prineslo opazovalno letalo iznad londonskega predmestja Chiswick. Obvestilo je glasilo: »Uspelo je! Daljinski izstrelak V-2 je pričel sejati smrt. Od tistega dne je odletelo proti Angliji 3600 rakat tipa V-2!

Po vsem tem je razumljivo, zakaj so se vojaki odločili za vodene izstrelke namsto topovskih in jim dali prednost tudi pred bombniki. Učinek Marsikaj na svetu se ureja z učinkom. Zlasti če gre za učinek moči — učinek orožja. A dva bloka na svetu se tehtata. Tehtata se z vodnimi izstrelki, tehtata se s hitrostnimi rekordi, tehtata se v izstreljevanju umetnih satelitov, tehtata se v izstreljevanju raket v vesolje, na Luno in dalje, tehtata se v bistvu s težino raket, z njihovimi učinkovitostjo, hitrostjo in zmogljivostjo, kajti gre jim za to, da bi v svetu učinkovali z vizijo premoči. Za

to pripravljajo milijarde za orožje, milijarde, ki bi sicer koristile človeštvu, če...

Z najnovejšimi izvedbami raket je človek dosegel hitrost, s katero se telo iztrga zemeljski težnosti. Ta hitrost se suče okrog 11 km v sekundi. S takšno hitrostjo je poletel »Lunke« v vesolje. Toda

la hitrost ni tisto, kar bi lahko človeka zadovoljilo. Človek si želi še večje hitrosti, še večjih daljav, kajti človek je osvajalec, a mnogo je še tega, kar ni osvojil. Naše osvojitve je samo prva stopnica v vesolje. »Dandanes se že z gotovostjo govori, da je v vesolju še več takih Sonc, kakršno je to, ki nas vsak dan, ko je jasno, greje. In če je več Sonc, je tudi več tekničnih Zemelj, kot je naša Zemlja, in na vsak-m takinem planetu, ki je povsem podobna naši Zemlji, so tudi vsi pogoji za življenje prav takih (ali silno podobnih) bitij, kot je človek.

Da bi se človek o tem prepričal, mora preleteti izven našega osončja, prispeti na tak planet in se prepričati o resničnosti domnev. Za to pa potrebuje medplanetarne ladje, ki bodo drvele po vesmru tako hitro kot drvi skozi prostor svetloba. Kakšno gorivo potrebujemo za takšen podvig? Na to na'brž še n'čje z gotovostjo ni odgovoril. Vsekakor pa potrebujemo nekaj, kar nam bo posredovalo veliko večje hitrosti, kot jih pa dandanes v tehnični zmoremo. To je atomski pogon v raketnih motorjih — v raketni uporabi. O takem pogonu so že zelo dolgo govorili, toda ne samo govorili: tudi prvi načrti atomskih motorjev za rakete so že projektni. Tudi zmesi za pogon takšnih strojev, katerim je osnova atomsko gorivo, so že znane. Gre za ogrevanje plinov do zelo visokih temperatur in na ta način do neverjetnosti povečan potisk raketnega curka. Zmes vodika in ozona bi ob 2500 stopinjah Celzija dala pod določenim pritiskom curku, ki bi švignil iz raketne cevi, hitrost 4000 metrov v sekundi. Čisti tekoči vodik, segret do 1600 stopinj Celzija bi dal curek z najmanj 6000 metrov v sekundi ali 360 km na uro, a pri 2500 stopinjah Celzija (na atomski način je to toplotno mogoče doseči), bi se hitrost curka iz raketne cevi povečala na 8 do 10 tisoč metrov v sekundi!

Toda samo to nam ne govori o prednosti atomske rakete. Tu je treba primerjati. Če hočemo poslati na planet 25 ton koristnega tovora z »navadno« medplanetarno raketo, ki jo poganja kemično gorivo, če pri tem hočemo priti z isto raketo tudi nazaj, potem bi tehtala taka vesmirska raketa ob poletenju 50.000 ton. To je vsekakor teža, s katero ne moremo računati. Zato pa je zanimivo vedeti, da uporaba atomskega goriva v raketnem pogonu zmanjša to osnovno težo za 100-krat in lahko tudi še večkrat. To je odvisno od raznih činiteljev, toda osnovno zmanjšanje je najmanj za 100-krat. Američani so začeli graditi svojo atomsko raketo že 1955. leta in so jo poimenovali »Rover«. Koliko so dosegli na istem potročju, seveda ni znano, brez dvoma pa ne zостаajajo. Atomski pogoni, o katerih povsod zelo mnogo razpravljajo, bi naj dali raketa m' enkrat večjo hitrost, kot pa je z raketami kdajkoli dosegel že dosežena, torej hitrost okrog 20 km v sekundi.

Eden izmed projektov tristopenjske vesmirske rakete. Takrat, ko so to sliko prvič objavili, so mnogi nejeverno majali z glavjo. Dandanes podobne rakete niso nekaj nenavadnega, le da so manj »dekorirane« z dolgimi krili, ki ne predstavljajo nič koristnega. S krili se bo ponašalo le še medplanetarno letalo za polet na Mars, ki bo pred pristankom na planetu z atomsko eksplozijo dvignilo prah s površine tega planeta. Da bo na ta način zgostilo »čez zelo redko atmosfero in lahko unorabilo krila za pristank. Tako torej s krili! Pripomniti je še treba, da bo raketa za na Mars izstreljena z umetnega svetila — torej se ne bo morala prebijati skozi ozračje Zemlje, kjer bi bila velika krila ogromna ovira

»Ne! Predvidevamo, da se mu bo vrnila zavest šele čez nekaj ur.«

»Kdo ga je pripeljal v bolnišnico?«

»Reševalci, ki jih je poklical na mesto nesreče službujoči stražnik s križišča Apijske in neke podolžne ceste. Sporočili so nam, da so hoteli potegniti ponesrečenca iz studenca z navadno vrvo. Zal pa ni bil pri zavesti, da bi si jo sam privezal okrog telesa. Zato so morali poklicati na pomoč neko gradbeno podjetje.«

»Gradbeno podjetje?« se je zavzela Syl. »Ali reševalci niso imeli nobene lestve?«

»Seveda so imeli lestve, toda z njo si niso mogli prav nič pomagati. Kot že rečeno, studenec ni bil kdo ve kaj širok. Iz leta v leto se je bolj ožil in čez nekaj let ga tako ne bo več. Zato so se že bali, da bodo morali s pomočjo gradbenega podjetja izkopati vzporeden navpičen rov, v globini desetih metrov pa vodovodnega in po njem priti do ponesrečenca. Zaradi tega je pripeljal gradbeno podjetje na mesto nesreče žerjav, posebne jeklene cevi za kopanje rovo ter vse ostalo, kar je potrebno pri podobnih delih. Če bi se morali lotiti reševanja na ta način, bi ponesrečenec verjetno še sedaj tičal v zemlji.«

»In kako so ga sledinje potegnili iz studenca?« je izrazil napoved svojo radovednost še Onič. Se vedno so stali pred vrati bolnišnice sobe.

»To je pravzaprav dolga zgodba. Povedal vam jo bom čim krajše. Že ko so ga reševalci skušali sami potegniti iz zemlje, so najprej ugotovili, če še živi. Takoj namreč niso vedeli, da je studenec brez vode in da ponesrečenec ni utonil. Na njihove kliče pa ni bilo iz globine nobenega odziva. Zato so spustili v studenec mikrofoni in z njegovo pomočjo ugotovili, da Fermente ali kako se je nesrečnej piše, še diha. Tudi rahlo stokanje je zaznal mikrofoni. No, in pozneje, ko je bilo na mestu tudi že gradbeno podjetje in je inženir že dajal navodila za kopanje vzporednega navpičnega rova, se je oglašil neki bivši rudar in se ponudil, da se bo spustil z glavo navpič v studenec in si prej še ogledal položaj v globini. Ker je bil izredno vitke in majhne rasti, človeček, kot pravimo, je inženir sprejel njegovo ponudbo. Rudar si je nadel na glavo šlem s pritrjeno električno svetilko, privezal okrog obeh gležnjev vrvi in žerjav ga je jel palogoma spuščati v globino. Ko je prispel do ponesrečenca, je takoj zahteval novo vrvi, ki mu jo je privezal okrog prsi in nato so potegnili iz zemlje najprej rudarja, nato pa živega gospoda Fermente, ki so ga globoko onesvečenega pripeljali v našo bolnišnico.«

»Torej je njegovo reševanje poteklo brez večjih težav?« je vprašal Padovani.

»Tako je,« je pritrdil zdravnik, »vendar je rudar po vrnitvi izjavil, da bi se pri kopanju vodovodnega rova prav gotovo vdrla zemlja, ker je ugotovil izrazite znake mehkih zemeljskih plasti.«

»To je zelo nevarno,« se je vmešal Onič. »V moji domovini se je pred vojno pripetila v večjem industrijskem mestu nekemu studenčnemu delavcu podobna nesreča. V globini ga je zasulo in kljub temu, da so prihitala na pomoč vsa gradbena podjetja z vsemi svojimi inženirji in delavodji, ga po treh dneh in treh nočeh napornega dela niso mogli rešiti živega. Izdihnil je prav pred rešitvijo pod pritiskom zemeljskih plasti.«

»Torej je imel naš lažni gospod Fermente več sreče kot pameti,« je s poudarkom dejal inšpektor. »Seveda, kopriva nikoli ne pozebe. In sedaj si ga ogledmo, tega zlovesčega junaka zemeljskih globin.«

Zdravnik jih je peljal v zatemnjeno sobo. Ko so vstopili, se je strežnik ob bolniški postelji dvignil. »Se vedno je brez zavesti,« je dejal in se ponižno umaknil v nasprotni kot sobe.

»Ali lahko ugotovite istovetnost z Ugom Fermente oziroma lažnim detektivom istega imena?« je vprašal Padovani Syl.

Američanka je stopila v ospredje. Ta človek v bolniški postelji jim bo moral povedati, kje je prijatelj njenega poslovnega tajnika. Toda Onič jo je prehitel. »Benedikt, dragi! Si mar postal iskalec novičev v fontani?« je vzkliknil. Nato se je sunkoma okrenil k Syl.

»Ali še ne vidite, kdo je? To je vendar naš dobri bernski odvetnik dr. Benedikt Krauss osebno. Inšpektor Padovani ga je primerjal s koprivo, ki ne pozebe in ga imenoval zlovesčega junaka zemeljskih globin. Kako to, da se nisem že prej spomnil nanj, ko nam je gospod doktor pripovedoval o močnem in širokem telesu ponesrečenca, saj je le-to omililo njegov padec v globino in ga obvarovalo najmanj zloma obeh nog.«

Syl se je sklonila nad obličjem ponesrečenca, ki je bilo do polovice pokrito z obvezami. »O, ves!« je polglasno vzkliknila. »Zares je on — naš ljubi prijatelj iz Svvice!«

Zdravnik je potipal dr. Kraussu žilo, nekaj šepnil strežniku in odpeljal vse tri obiskovalce iz sobe.

»Ali slabo kaže?« sta vprašala Onič in inšpektor hkrati.

Zdravnik se je razumevajoče nasmehnil, ker je bil večje psihologije. Onič je bil v strahu za prijateljevo življenje, inšpektorja pa je morila službena skrb za zdravstveno stanje poškodovanca v bolnišnici usmiljenih bratov. Z gotovostjo je pričakoval, da bo odkril dr. Krauss marsikatero skrivnost te zagonetne zadeve, ki se je začela s preoblečenim mrličem v Oničevem avtu v Trstu, izginotjem Isaaca Parkerja in Oničevo aretacijo. Bil je že skrajni čas. Za Parkerjem še ni bilo nobene sledi.

»Ozdravel bo,« ju je pomiril zdravnik, »toda šele čas začeli vse rane. Če bi bil pretres možgan... Sodim pa, da gre le za posledice oslabelosti in strahu, kar bo v kratkem minilo.«

»Čim prej, tem bolje,« je pripomnil Padovani. Njegov glas je izdajal nestrpnost. »Temeljito ga bomo moral izprašati.«

»Razumem,« se je nasmehnil zdravnik in poklical usmiljenega brata, ki je hranil obleko in dragocenosti bolnikov. Ta je povedal, da so našli v poškodovančevih žepih razen listnice z denarjem in dokumenti nekaj pisem brez zalepk, dve zlati nalivni peresi, zlati patentni svinčnik, posetnice gospoda Uga Fermente iz detektivskega urada »Fenix«, precej dolgo brzojavko na ime Nina Berger, poštno ležečo Rim III, in zalepko z osebno poslanico nekega Isaaca Parkerja vsemu človeštvu. Usmiljeni brat je bil preveč obziren in premalo bistroumen, da bi obiskal poškodovančevi listnici in pregledal dokumente. Če bi to storil, bi Padovani takoj zvedel, kdo je poškodovanec in ne bi zaman upal, da bo dobil v pest enega izmed članov toliko iskane mednarodne zlikovske tolpe. Zivel je namreč v lažni utvari, da bodo po njegovi zaslugi prišli na dan tudi ostali člani v verigi.

K sreči je bil dr. Krauss živ. Tudi od njega si je veliko obetal. Naivežjo pozornost mu je vzbudila seveda osebna poslanica Isaaca Parkerja. Vedel je, da so se gotovo polastili uzrabiljeli ameriškega znanstvenika. Ali se je šel dr. Krauss detektivna smetnja? Če je bilo tako ali drugače, pripomogel mu je do dragocenega odkritja.

Syl je z žalostjo v očeh opazovala, kako je očetova osebna poslanica izginila v žepu inšpektorja Padovanija.

»Brzojavka je verjetno za gospoda Oniča,« je pripomnila, da bi se pokazala brezbrizno. Brzojavka je bila namreč oddana na Bledu pred manj kot dvanajstimi urami.

Padovani je pokazal s kazalcem desnice na naslov, S šolskim glasom je rekel: »Zakaj potem Nina Berger, poštno ležečo Rim III? Stavim sto proti ena, da jo je dr. Krauss vzel s seboj prav tako kot osebno poslanico in posetnico. Ali je kdo že slišal ime Nina Berger, lahko tudi Nino Berger, ker je tudi poštno imenljiva? In potem podpis 'Calypso' — zelo zanimivo. Nina je lahko tudi rusko ime...«

Brzojavka se je sestojala iz številki, med katere so bile ne-sejane nekatere črke. »Upam, da bo naš strokovnjak za dešifriranje tej šifri kos. Poznamali se bomo tudi na Bledu, kdo jo je oddal.«

Skrbno je zložil brzojavko in poklical policista, ki jih je v avtomobilu spremljal.